

ADVERTEREN DOET BEGEREN

1974: Handlezende ondernemers en het handschrift van accountants

TEKST LUC QUADACKERS

De fabrikant Burroughs richt zich in deze advertentie (oktober 1974) op ondernemers die een individualistisch stempel willen drukken op hun bedrijf. En die een computer nodig hebben die “inhaakt” op dat individualisme. Blijkbaar is het openstaan voor *chiromantie* (waarzeggerij op basis van handlezing) een belangrijke indicator voor dat individualisme. Dat duidt dan tegelijkertijd op “een sluimerend begrip” voor de computerfilosofie van Burroughs: het ontdekken van lijnen en het maken van prognoses die de oppervlakkige toeschouwer ontgaan. Als de ondernemer niet in handlezen gelooft, dan “spreken we vermoedelijk niet dezelfde taal”, concludeert Burroughs.

Was dat handlezen grappig bedoeld? Dat is nog maar de vraag. Dat soort onderwerpen leek nogal actueel. Zo schrijft André Bindenga een maand later een stuk over grafologie in *De Accountant* (‘Handschrift accountants verradt sterke persoonlijkheid’). Het analyseren van handschriften en het daaruit afleiden van persoonlijkheidskarakteristieken heet grafologie. Tot aan de jaren zestig was grafologie in Nederland een zeer gebruikelijke onderzoeksmethode, die ook tijdens de studie psychologie werd onderwezen. Midden jaren zestig wees onderzoek echter uit dat grafologie wetenschappelijk weinig zoden aan de dijk zet. In Nederland nam het gebruik dan ook sterk af, al vroeg menig bedrijf nog lange tijd om handgeschreven sollicitatiebrieven. Met name in Frankrijk was (en is!) de grafologie echter een belangrijke analysetechniek en HR-instrument. Het is dus niet vreemd dat Bindenga een Frans onderzoek naar accountantshandschriften beschrijft.

Uit de handschriften blijkt volgens de Franse onderzoekster dat accountants sterke persoonlijkheden bezitten. Ze ziet ook dat de handschriften van accountants onderling nogal verschillen. De verklaring daarvoor kan

zijn dat de accountant zich richt op meerdere “maatschappelijke aspecten” en/of dat de beroepsgroep pluriform is samengesteld. Daarnaast duiden de handschriften er ook op dat “hun geest is ingesteld op het onderzoeken van feiten, op de realiteit”.

Bindenga ziet duidelijk beperkingen, maar grijpt het onderzoek graag aan in het kader van de (door hem betwijfelde?) ‘uitbreiding van de attestfunctie’, die begin jaren zeventig veel werd besproken. “Accountants zouden hun oordeelsfunctie mede moeten gaan uitstrekken tot toekomstverwachtingen, tot een oordeel over het management endergelijke. Indien het waar is dat accountants van nature geneigd zijn tot het onderzoeken van harde reële feiten, kan men zich afvragen of de eventuele uitbreiding van het werkerrein wel mogelijk is, ook al zijn accountants zulke sterke persoonlijkheden.”

De pseudowetenschap kwam hem dus goed van pas? ←